

ทำนองขอ จาวปู่ หรือ จะปู่

ทำนองขอ จาวปู่ หรือจะปู่ นี้ ทางเมืองน่านจะเรียกว่าทำนองขอ จักกัก การเรียกทำนองขอแต่ละทำนองนั้นมักจะเรียกไม่เหมือนกัน แตกต่างกันไปตามท้องถิ่น ทำนองจะปู่หรือขอจะปู่ นั้น เนื้อร้องและคำร้องจะเหมือนกับขอหละม้ายทุกท่อนทุกคำ จะแปลกก็คือการเปลี่ยนคีย์เสียงเท่านั้น ที่ให้เสียงสูง ต่ำ ไม่เหมือนกัน ทำนองจะปู่นี้นิยมชอกกันทั้งเชียงใหม่ และน่าน แต่จะไม่นิยมชอยาว แต่ทางจังหวัดน่านจะไม่มีคำว่า “จิมหละนอ” ในตอนจบ คือตอนจบแล้วก็จบไปเลย ทำนองจะปู่นี้จะใช้ขอรับจากทำนองตั้งเจียงใหม่เท่านั้น คือ จะขอ ไม่เกินคนละประมาณ ๔-๕ จิมเท่านั้น

เพราะเป็นทำนองที่ชอยากพอสมควร ทำนองจะปู่นี้เข้าใจว่าจะดัดแปลงมาจากทำนองมะเก่ากลาง การขับชอกทำนองจะปู่ นักขับชอกหรือช่างชอกจะต้องคอยฟังเสียงปี่ให้ดีๆ จะต้องวางระดับเสียงให้ได้กับคีย์ปี่ พอถึงตอนช่างปี่กลายหรือเปลี่ยนเป็นทำนองหละม้ายช่างชอกก็ต้องเปลี่ยนเช่นกัน

ขอทำนองจะปู่นี้ให้ความเพราะพริ้ง และอ่อนหวานอ้ออึง นักขับชอรุ่นใหม่จะต้องคอยระวังมากๆ สำหรับขอทำนองจะปู่นี้ ถ้าจบจากทำนองจะปู่นี้ก็จะเป็นทำนองหละม้ายเช่น

(ทำนองจะปู่หละม้าย)

(หญิงรับ)

พุทเธทำนายได้ท่ายไ้แต่ก่อน
กล้างโด้งกล้างนาจะบ่มีแฮ้วควาย
ปู่โค้งในนาจะบ่มีหื้อแก้ง

จิม.....

ว่าแถมหน้อยละอ่อนจะฮ้อยเม็ดข้าวขาย
มันจะเริ่มแป้นไปกำหน้อยกำหน้อย
ปะเต้าปะแต้งจะแปงแพวแก่นร้อย

(ช. ๑) ปล้าเหยียนอยู่ฮู่แป้งฮางอยู่ปล้ายไ้
เป็นจัวตัวควายมันจะหายจากนา
นักปราชญ์จะบ่เจื้อในธรรม
ละอ่อนสมัยมาตุถูกคนเฒ่า

แก้วตื้อฮอนไ้จะกร้ายแป้นปะผา
นกเอี้ยงชี้หมาจะได้นำฮู้งเฒ่า
ปล้าชีวคำจะลอยในปะป้าว
ว่าเป็นคนหัว โบราณ

ผ่อไปเตื่อสมัยไปหน้า
สองพันห้าร้อยกว่าเลยกึ่งพุทธกาล
แม่ญิงสับหมึกป้อจายจีหู่

ก้วยบุงเปียดซ้ำจะบ่มีคนสาน
คนโบราณตวยไ้ถูกต้อ
สุดแต่สะตือเขายังจีไ้ว้อง

จิม.....

(ญ. ๒) สมัยมาใหม่มันเป็นไปสะปะ
กลางโด้กลางนาจะหันการถไถ
องค์พระฤาษีจะได้หนีจากดอย
ปู่ปล้ำมันจะลาจากหน้า

ยุคปัจจุบันเฮาก็หันมาจำกัดเจือ
เป็นรสนิยมสังคมเมามัว
คนจะได้แม่นกินบ่าแคว้งบ่าเชือ

(ช.๓) เป็นว่าตีวังมันจะกร้ายเป็นหาด
คนรวยเศรษฐีจะได้หนีออกเมือง
ป้อจายกับป้อจายจะแต่งงานกัน
ระวังยักษ์หินตีมันถูกสาบ

น้ำจะท่วมฟ้าปล่าจะกินดาว
กลางต๋องฟ้าเป็นตีเล่นเครื่องบินตี
ผ่อสมัยไปหน้ามันหากจะเป็นไป

(ญ.๔) ต่อมพุทธะทำนายได้ตวยได้บอก
หนตางจะเลี่ยนโฮงเฮียนจะดี
ลูกศิษย์จะได้ผิดเสียครู
หนตางตีบมีคนเดียวได้

เลยพุทธะกำลังสมัยไปหน้า
ต่อไปตู่เจ้าบ่อยู่วัดอยู่ว้า
ศาสนาพุทธจะถึงอวสาร

จิม.....

ตำมองค์พุทธะท่านได้กล่าวไซ
ล้องวัลลือควายหายไปกำอย่าง
เพราะว่าดอยนั้นบ่มีถ้ำ
เพราะน้ำบ่มี ใบบัว

แม่ญึงเอาเมียป้อจายเอาผัว
ข้าห์ยังมากลัวโลกจะปุ่นจะหลิน
ผ่อเขาหุ้งเลื้อเหลือเต้าปึกอื่น

แล้วคนใจบาปจะมาในคราบผ้าเหลือง
ตู่เจ้าหุ้งเหลืองจะแต่งหน้าทาปาก
นอนผสมพันธ้อย่างผิดธรรมชาติ
จะลุมมาไล่ก้าบ ก็นคน

แม่ญึงสาว ๆ จะได้ขายเส้นผม
มนุษย์ฝูงคนจะชูดสู้อยู่ถ้ำ
ตำมพุทธะทำนายตวยไว้แบบนั้น

จิม.....

ต้นไม้ยาวศอกจะออกดอกออกจี
มีถนบมีคนเดียวได้
เพราะว่าครูชั่วช้าบ้าใบ
มีก่าฮอยงูใต้ ไปมา

ผีในป่าจำจะครองศาสนา
แล้วศาสนาจะสุดเสียงตีหัน
องค์พระศรีอานจะเกิดขึ้นกำนั้น